

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 276/2023
21.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Мирољуба Томића, Дубравке Дамјановић, Бојане Пауновић и Гордане Којић, чланова већа, са саветником Весном Веселиновић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА и др., због кривичног дела злоупотреба овлашћења у привреди из члана 238. став 2. у вези става 1. тачка 4) Кривичног законика и др., одлучујући о захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА, адвоката Марије Халас Радуловић и адвоката Зорана Илијевског и браниоца окривљеног ББ, адвоката Новице Пантића, поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Пожаревцу К 8/21 од 08.07.2022. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 559/22 од 18.10.2022. године, у седници већа одржаној дана 21.03.2023. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ, адвоката Новице Пантића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Пожаревцу К 8/21 од 08.07.2022. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 559/22 од 18.10.2022. године у односу на повреде закона из члана 439. тачка 1) и 2) Законика о кривичном поступку, док се захтев браниоца окривљеног ББ, адвоката Новице Пантића, у преосталом делу и захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА, адвоката Марије Халас Радуловић и адвоката Зорана Илијевског, у целисти, **ОДБАЦУЈУ**.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Пожаревцу К 8/21 од 08.07.2022. године, поред осталих, оглашени су кривим и то: окривљени ББ, због кривичног дела злоупотреба овлашћења у привреди из члана 238. став 2. у вези става 1. тачка 4) КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од шест месеци, у коју се урачунава време проведено у притвору од 15.03.2013. године до 18.04.2013. године, а која казна ће се извршити тако што ће је окривљени издржавати у просторијама у којима станује, без електронског надзора; окривљени АА, због два кривична дела злоупотреба овлашћења у привреди у помагању из члана 238. став 2. у вези става 1. тачка 4) у вези члана 35. КЗ, за која су утврђене казне затвора у трајању од по 4 месеца и осуђен на јединствену казну затвора у трајању од седам месеци, у коју се урачунава време проведено у притвору од 15.03.2013. године до 18.04.2013. године, која казна ће се извршити тако што ће је окривљени издржавати у просторијама у којима станује, без електронског надзора. Одлучено је о

трошковима кривичног поступка како је то ближе опредељено у изреци пресуде. Оштећено ПД „Прим“ Костолац је ради остваривања имовинскоправног захтева упућено на парницу.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 559/22 од 18.10.2022. године, одбијене су као неосноване жалбе Вишег јавног тужиоца у Пожаревцу, окривљеног ВВ, његовог браниоца, адвоката Мирјане Влашковић, окривљеног АА и његових бранилаца, адвоката Марије Халас Радуловић, Илије Радуловића и Зорана Илијевског и браниоца окривљеног ББ, адвоката Новице Панћића, а првостепена пресуда је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтеве за заштиту законитости су поднели:

-бранилац окривљеног АА, адвокат Марија Халас Радуловић, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји као основан захтев за заштиту законитости и поступи по одредби члана 492. став 1. тачка 1) или 2) ЗКП;

-бранилац окривљеног АА, адвокат Зоран Илијевски, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд побијане пресуде преиначи и окривљеног ослободи од оптужбе да је извршио предметно кривично дело;

-бранилац окривљеног ББ, адвокат Новица Панћић, због повреда закона из члана 438. став 1. тачка 1) и 9) и става 2. тачка 1) и члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд побијане пресуде укине и списе предмета врати првостепеном суду на поновно суђење или да исте преиначи тако што ће окривљеног ослободити од оптужбе.

Врховни касациони суд је на основу члана 488. став 1. ЗКП, доставио примерке захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Републичком јавном тужиоцу, па је у седници већа коју је одржао без обавештења Републичког јавног тужиоца и бранилаца окривљених, сматрајући да њихово присуство, у смислу члана 488. став 2. ЗКП, не би било од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих су поднети захтеви за заштиту законитости, те је, након оцене навода изнетих у захтевима, нашао:

Указујући на повреде закона из члана 439. тачка 1) и тачка 2) ЗКП, бранилац окривљеног ББ у захтеву за заштиту законитости истиче да кривично дело злоупотреба овлашћења у привреди из члана 238. став 2. у вези става 1. тачка 4) КЗ, за које је окривљени оглашен кривим правноснажном пресудом, није предвиђено у Кривичном законнику, будући да је изменама и допунама Кривичног законика („Сл. гласник РС“, бр.94/16), које су ступиле на снагу 01.03.2018. године, извршена декриминализација тог кривичног дела, из ког разлога је окривљеног требало ослободити од оптужбе, јер дело за које је оптужен није кривично дело.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ, Врховни касацоини суд оцењује као неосноване, из следећих разлога:

Наиме, у време извршења кривичног дела - у периоду од 01.01.2008. године до 01.12.2009. године, постојало је кривично дело злоупотреба овлашћења у привреди из члана 238. став 2. у вези става 1. тачка 4) КЗ („Сл. гласник РС“, бр.72/09), које је окривљеном стављено на терет измењеним оптужним актом и за које је оглашен кривим побијаном правноснажном пресудом. Међутим, након извршења кривичног дела, а пре доношења побијаних правноснажних пресуда, ступио је на снагу Закон о изменама и допунама Кривичног законика („Сл. гласник РС“, бр. 94/16 са ступањем на снагу 01.03.2018. године измена у односу на ово кривично дело), којим је XXII глава Кривичног законика, која се односи на кривична дела против привреде, измењена тако да иста више не предвиђа кривично дело злоупотреба овлашћења у привреди из члана 238. КЗ.

Међутим, по оцени овога суда, радња кривичног дела злоупотреба овлашћења у привреди из члана 238. став 1. тачка 4) КЗ, није по аутоматизму декриминализована доношењем Закона о изменама и допунама КЗ („Сл. гласник РС“, бр.94/16), с обзиром на то да су битна обележја тог кривичног дела сада садржана у законском опису кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 227. став 1. КЗ, јер је радња, груба повреда овлашћења у погледу управљања и располагања имовином“ од стране одговорног лица, на начин како је то описано радњом извршења у конкретном случају (што представља радњу извршења кривичног дела злоупотреба овлашћења у привреди из члана 238. став 1. тачка 4) КЗ), сада одређена и кажњива као прекорачење граница овлашћења одговорног лица, будући да сама груба повреда овлашћења има карактер и прекорачења овлашћења (у чему се састоји једна од више алтернативно прописаних радњи извршења кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 227. став 1. КЗ), чиме је у конкретном случају задржан правни континуитет инкриминације у погледу наведеног облика радње извршења дела. Имајући у виду наведено, као и чињеницу да имовинска корист прибављена извршењем предметног кривичног дела прелази износ од 1.500.000,00 динара, радње окривљеног описане у изреци правноснажне пресуде су кажњиве и по Кривичном законик, који је важио у време доношења побијаних правноснажних пресуда и одговарају обележјима кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 227. став 3. у вези става 1. КЗ.

Како је за кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 227. став 3. у вези става 1. КЗ, који је важио у време доношења побијаних пресуда, предвиђена казна затвора у трајању од две до десет година, док је за кривично дело злоупотреба овлашћења у привреди из члана 238. став 2. у вези става 1. тачка 4) КЗ („Сл. гласник РС“, бр.72/09), који је важио у време извршења кривичног дела, била прописана казна затвора од једне до осам година, то је очигледно да је за окривљеног повољнији Кривични законик који је важио у време извршења кривичног дела, због чега су радње окривљеног правилно правно квалификоване као кривично дело злоупотреба овлашћења у привреди из члана 238. став 2. у вези става 1. тачка 4) КЗ, и на тај начин примењен закон који је блажи за учиниоца, у складу са одредбом члана 5. став 2. КЗ.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд налази да се захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ, правноснажне пресуде неосновано побијају због повреде закона из члана 439. тачка 1) ЗКП. Следствено изнетом, захтев браниоца окривљеног оцењен је као неоснован и у односу на повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП.

Бранилац окривљеног ББ у захтеву за заштиту законитости указује и на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, наводима да се побијана правноснажна пресуда заснива на допуни налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке Златомира Поповића од 14.11.2018. године, у вези са којом се вештак у исказу на главном претресу од 22.06.2022. године изјаснио да је предмет допунског вештачења била разлика између рачуна који су исплаћени Омладинској задрузи и исправног обрачуна пореза и доприноса из којих навода се, према ставу одбране, може закључити да постоји разлика између исправних и неисправних (лажних) фактура, па како се пресуда не може заснивати на неисправно обрачунатим порезима и доприносима исказаним у лажним исправама – фактурама, то је окривљени могао бити одговоран само за износ од 1.421.076,66 динара, који је обрачунат на основу исправних фактура, из ког разлога је на радње окривљеног морала бити примењена одредба члана 238. став 1. КЗ. У таквој ситуацији је, према наводима захтева, имајући у виду време извршења кривичног дела и казну прописану за кривично дело из члана 238. став 1. КЗ – казна затвора у трајању од 3 месеца до 5 година, у конкретном случају наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења, на који начин је правноснажном пресудом учињена повреда закона из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП.

Врховни касациони суд налази да бранилац окривљеног ББ, иако се формално позива на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, изнетим наводима захтева не истиче да је допуна налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке од 14.11.2018. године, сама по себи или по начину прибављања у супротности са одредбама Законика о кривичном поступку, већ износи сопствену оцену тог доказа, супротну оцени суда, и изводи своје чињеничне закључке везано за висину имовинске користи прибављене извршењем предметног кривичног дела, који закључци су другачији од оних који су утврђени у правноснажним пресудама, на који начин указују на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, односно повреду закона из члана 440. ЗКП.

Указујући на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, бранилац износи став да је у конкретном случају наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења, који заснива на свом чињеничном закључку у погледу висине имовинске користи прибављене извршењем кривичног дела и сопственој правној квалификацији кривичног дела, чиме такође указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, односно повреду закона из члана 440. ЗКП.

На повреду закона из члана 440. ЗКП, односно на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, указује се и у захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА, и то: наводима захтева адвоката Марије Халас Радуловић да је произвољан закључак суда да је СЗР „...“ у власништву окривљеног АА, прибавила противправну имовинску корист код чињеница да не постоји ниједна фалсификована

фактура на основу које је извршена исплата од стране ПД „Прим“ Костолац наведеној СЗР, те да су сви уговорени и фактурисани радови и извршени; као и наводима захтева адвоката Зорана Илијевског да је окривљени АА поступао у свему у складу са законом, да у списима предмета нема ниједног доказа на основу којег би се утврдио било какав мањак у рачунима ПД „Прим“, а да је суд погрешно поклатио веру нестручном налазу и мишљењу вештака економско-финансијске струке, пропустивши да са сигурношћу утврди ко је у овом случају оштећен.

Бранилац окривљеног ББ, у захтеву за заштиту законитости означава и образлаже повреде закона из члана 494. став 1. и 2. ЗКП.

У захтеву за заштиту законитости бранилац окривљеног АА, адвокат Марија Халас Радуловић, указује да другостепени суд није образложио неспорну чињеницу из налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке да су сви рачуни исказани у бруто износу, а бранилац истог окривљеног, адвокат Зоран Илијевски, да суд у пресуди није објаснио која је то радња коју је окривљени предузео, а да се може сматрати помагањем, односно на који начин су окривљени прибавили имовинску корист. Изнетим наводима захтева, по налажењу овога суда браниоци окривљеног АА, указују да правноснажна пресуда не садржи разлоге о чињеницама које су предмет доказивања, што представља повреду закона из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП.

Како чланом 485. став 4. ЗКП, који прописује разлоге због којих окривљени односно његов бранилац, сходно правима која има у поступку, у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП, могу поднети захтев за заштиту законитости против правноснажне одлуке и поступка који је претходио њеном доношењу, није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека, због повреда закона из члана 440, 438. став 2. тачка 2) и члана 494. став 1. и 2. ЗКП, Врховни касациони суд је захтеве бранилаца окривљених ББ и АА, у овим деловима, оценио као недозвољене.

Бранилац окривљеног ББ као разлог подношења захтева за заштиту законитости означава и повреду закона из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, али у образложењу захтева не наводи у чему се та повреда састоји. Бранилац окривљеног АА, адвокат Марија Халас Радуловић, у захтеву истиче да је окривљеном због временског трајања предметног кривичног поступка, повређено право на суђење у разумном року, што представља повреду права окривљеног на правично суђење садржаног у одредби члана 32. став 1. Устава РС.

Одредбом члана 484. ЗКП, прописано је да се у захтеву за заштиту законитости мора навести разлог за подношење (члан 485. став 1), а у случају из члана 485. став 1. тачка 2) и 3) тог законика, мора се доставити и одлука Уставног суда или Европског суда за људска права.

Како наводи у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ, у односу на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, нису образложени, док се у односу на повреду људског права окривљеног (члан 485. став 1. тачка 3) ЗКП) у захтеву браниоца окривљеног АА, адвоката Марије Халас Радуловић, не истиче да је та повреда утврђена одлуком Уставног суда или Европског суда за људска права, нити

је таква одлука приложена уз захтев, то захтеви за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ и браниоца окривљеног АА, адвоката Марије Халас Радуловић, у односу на наведене повреде, немају прописан садржај у смислу члана 484. ЗКП.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 491. став 1. и члана 487. став 1. тачка 2) и тачка 3) ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Весна Веселиновић,с.р.

Председник већа – судија
Бата Цветковић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић